

Квашин В. В.,

аспірант,

Київський університет туризму, економіки і права
(Київ, Україна), E-mail: kvas_v_v@i.ua

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА СКЛАДОВА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

***Анотація.** Предметом дослідження статті було вивчення соціально-політичної складової інформатизації сучасного суспільства. Так, інформатизація сучасного суспільства розглядалася через призму соціально-політичної складової на рівні комунікативних процесів, що відбуваються на рівні суспільства та влади під час суспільно-політичних відносин в умовах появи таких понять як: індивідуалізоване суспільство, глобалізаційне суспільство, суспільство споживання, відкрите суспільство тощо. В рамках дослідження був підтверджений вплив інформатизації на питання комунікації, комунікативних процесів та розвитку суспільства, на соціально-політичну складову інформатизації і доступність широких верств населення до цих процесів. Крім того в рамках дослідження було встановлено вплив інформатизації (через масові комунікації, як нові (соціальні мережі, навчальні електронні ресурси, електронні ЗМІ), так і старі (друковані ЗМІ, телебачення, радіо)) на соціально-політичну складову в рамках суспільно-політичних відносин та владних відносин, враховуючи при цьому рівень власної свободи індивіда та «несвободи» на суспільному рівні в умовах сучасного розвитку суспільства.*

***Ключові слова:** комунікації, комунікативні процеси, інформація, інформаційно-комунікаційні технології, інформатизація, інформаційне суспільство, інформаційні процеси, суспільно-політичні відносини.*

Постановка проблеми. Завдяки сучасному розвитку суспільства, нерозривно пов'язаному із стрімким розвитком інформаційних технологій, комунікацій, послуг на базі телекомунікацій та доступної сучасної комп'ютерної техніки (ПЕОМ, ноутбуки, нетбуки, комунікатори, смартфони тощо) широкі верстви населення отримали можливість доступу до величезних масивів даних з одночасною можливістю оперувати такою інформацією (отримувати, передавати, зберігати). Так, інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) настільки широко увійшли у повсякденне життя кожного окремого індивіда, що кардинально змінили його, навіть не зважаючи на форми правління, політичного устрою країни. Людина вже не може уявити себе без доступної можливості отримувати, обробляти та зберігати у цифрових форматах досить значні обсяги інформації, отримувати доступ до баз даних, а також отримувати великий обсяг послуг за допомогою сучасних інформаційних технологій. Тобто, суспільство досить впевнено входить у віртуальний простір. Але не все так просто, як може показатись на перший погляд. Інформатизація відбувається на різних швидкостях як на рівні окремих країн, так і на рівні суспільних сфер. У зв'язку з чим стає досить актуальним питання забезпечення такої швидкості проведення інформатизації, щоб суспільство ефективно входило в сучасний інформаційний простір за умови подальшого розвитку інформаційного суспільства. Однією із проблем є потреба створення умов для охоплення як усього населення (усіх верств), так і усієї території країни, якщо мова йде національні кордони. Інша проблема стосується готовності самого суспільства до глобального переходу на новий рівень розвитку – інформаційне суспільство.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що дослідженням соціально-економічних відносин, формацій та укладів займалося багато дослідників, серед яких можна виділити таких, як: З. Бауман, Е. Гідденс, В. Іноземцев, Н. Луман, Г. Почепцов, Л. Ситниченко тощо.

Враховуючи важливість і практичну цінність праць, варто зазначити, що питання

розвитку соціально-політичної складової, будучи **частиною загальної проблеми інформатизації сучасного суспільства**, вимагає подальших досліджень, в першу чергу, в частині взаємодії та впливу між владою та суспільством.

Мета статті. Одним із основних завдань дослідження є аналіз розвитку і впливу соціально-політичної складової на інформатизацію сучасного суспільства в умовах побудови інформаційного суспільства.

Виклад основного матеріалу. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та інформаційних процесів, широке впровадження комп'ютерної техніки та технологій в усі сфери життя, а також поява та розповсюдження мережі Інтернет сприяли змінам і підходам до питань комунікації, комунікативних процесів у суспільстві та владі при зростаючій ролі інформації та знань. Це в свою чергу стало передвісником нового етапу розвитку суспільства. Підтвердження такого постулату можна знайти у багатьох філософів та мислителів сучасності. Так, Е. Гідденс відмічає, що «для опису нового гіпотетичного соціального порядку придумано чимало термінів: інформаційне суспільство, суспільство послуг, суспільство знань», а «відчуття виходу за межі колишніх форм індустріального розвитку спонукало багатьох дослідників вводити терміни з додаванням приставки «пост»», відзначаючи при цьому такі назви нового суспільства, як «постмодерністське» або «постдефіцитне» і, незважаючи на таку різноманітність щодо назв, наголошує на те, що «одна тема присутня незмінно – усвідомлення важливості для майбутнього суспільства інформації або знання», коли «на зміну нашого способу життя, заснованого на матеріальному виробництві, прив'язаному до машини і верстата, йде новий, основою виробничої системи якого є інформація» [2, с. 603]. Отже, подальший розвиток нового суспільного устрою сприяв появі відповідної термінологічної бази для визначення певних процесів. Одним із таких складних процесів, поява якого була спричинена новими умовами розвитку, є інформатизація. Так, в рамках Концепції Національної програми інформатизації (схваленої Законом України від 04.02.1998 № 75/98) надано таке визначення: «інформатизація – це сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб, реалізації прав громадян і суспільства на основі створення, розвитку, використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, створених на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки» [5]. На наш погляд, вказане визначення дає досить повну картину того, чим займається інформатизація і які сфери суспільства стають задіяними поряд із інформаційними процесами та інформаційними ресурсами. Отже, ми бачимо, що у процесі інформатизації залучені усі сфери суспільства (економічна, соціальна, політична, духовна), усі складові елементи інформаційних процесів (отримання, передавання, оброблення, зберігання інформації). Але не це є головним у інформатизації. Основними, на наш погляд, є ті корінні зміни, що відбуваються в рамках розвитку та взаємодії усіх сфер суспільства за допомогою інформаційної інфраструктури (завдяки використанню інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки тощо), що є основною рухомою силою подальшого розвитку суспільства в цілому.

Основною тенденцією останніх десятиліть був розвиток інформатизації як на національному рівні (на рівні окремих держав), так і на глобальному рівні. Отже враховуючи зазначене визначення інформатизації, можна з упевненістю поставити на головні ролі комунікації та інформатизацію. Так, інформація на сучасному етапі суспільного розвитку отримала статус товару та стратегічного ресурсу. Водночас під впливом нових технологій відбуваються зміни інформаційних процесів (зберігання, передавання, оброблення та безпека інформації), які в свою чергу впливають та змінюють комунікації та комунікаційні процеси. Ось

як про це пише у своїй праці Л. Ситниченко відмічає, відзначаючи при цьому таке «комунікація – універсальне надбання людства й універсальна реальність суспільного існування», і тому «справжня комунікація існує для всіх без винятку», коли «жодна суспільна загальнозначуща справа неможлива поза її колективним – комунікативним, опосередкованим публічним обговоренням – визнанням, тобто поза легітимацією» тому «демократично організована спільнота мусить досягти єдності – консенсусу – через дискурс» де «дискурс є практикою комунікативних взаємин для досягнення суспільної узгодженості та соціальної згоди. Дискурс щодо норм і цінностей співіснування є найвищою інстанцією суспільного життя», а для того «щоб бути універсальною – загальнозначущою – комунікація має бути також аргументованою, раціонально обґрунтованою, самосвідомою» через це «одне з головних завдань філософії – дослідження універсальної прагматики, тобто аналіз глибинних умов можливості мовно-комунікативного спілкування, виявлення загальних норм, що складають підвалини комунікативних практик і виникають у мовленнєвих взаємодіях людей» [7, с. 4]. Інший автор Е. Гідденс зазначає, що «у будь-якій людській культурі, фундаментальне значення має комунікація; її основою є мова», тому «мова – це перша і найважливіша еволюційна універсальність», а вже за нею ідуть «релігія, родинні стосунки і технологія» і в кінцевому результаті «ці чотири універсали пов'язані з настільки важливими для людського суспільства аспектами, що без них неможливий ніякий процес соціальної еволюції» [2, с. 594]. При цьому як відзначає Л. Ситниченко, «людина завжди націлена на взаєморозуміння, взаємовідкритість щодо інших («комунікативної спільноти»), завжди «трансцендентально настановлена» на сприйняття всіх можливих контраргументів («контрфактичні судження»), на рівного собі відповідача або ж можливих (сьогодні, вчора, завтра) відповідачів.» [7, с. 5].

Тому, відштовхуючись від вищезазначеного, можна з упевненістю стверджувати, що інформатизація сучасного суспільства можлива за умови створення умов здійснення соціальної еволюції суспільства до такого рівня, коли воно буде сприймати широке входження інформатизації в усі сфери суспільного розвитку як щось буденне і звичне та вкрай потрібне. Тобто, суспільство повинно побачити, що інформатизація є вкрай потрібною та необхідною умовою для повсякденного життя кожного окремого індивіда. Тільки так можна кардинально підняти рівень інформатизації. Таке завдання потребує серйозного підходу та вагомій підтримки з боку влади, владної еліти, тобто держава повинна виступати головним замовником та виконавцем усіх заходів, пов'язаних із інформатизацією сучасного суспільства. Враховуючи вказане слід відзначити, що незважаючи на комплексність підходу все-таки виникає потреба розділити загальне питання розвитку інформатизації сучасного суспільства на окремі складові. Оскільки базовими напрямками інформатизації є побудова «електронного суспільства» та «електронного урядування». Тому зважаючи на це, пропонуємо взяти за основу нашого дослідження суспільно політичну складову інформатизації.

І так розпочнемо із такого усталеного на сьогодні поняття «електронне суспільство». Дійсно сучасний розвиток суспільства передбачає значний крен до так званого кібернетичного простору (кібернетичної реальності). Яскравим прикладом такого стану є соціальні мережі, потрапляючи у які людина фактично переходить у кібернетичну реальність. На сьогодні вчені вже встановили наявність відповідної залежності у людини. Іншим болючим недоліком сучасних технологій є постійне зменшення соціальності окремих індивідів, які живучі у суспільстві повністю переходять у кібернетичну реальність і перестають спілкуватися іншими існуючими засобами комунікації. Фактично стаючи повністю вільною від суспільних відносин як на родинному рівні, так і на рівні соціальних груп, людина водночас стає самотньою. Ось такий парадокс спостерігається. Тому основним завданням, в першу чергу, влади (органів влади) створити певні умови та рамки

переводу впливу кібернетичного простору (реальності) у певні позитивні рамки. Наприклад, розвиток повноцінного «електронного суспільства». Щоб людина могла отримати широкий перелік традиційних послуг вже на сучасному рівні. Так, автор Е. Гідденс, відзначаючи, що «все наше життя, крім лише самого раннього дитинства, проходить під впливом інформації, яку ми отримуємо з книг, газет, журналів, телепередач», а також «всі ми пройшли в своєму житті етап навчання в школі» отже «все це – друковане слово, електронні засоби комунікації в поєднанні з єдиною за формою освітою, отриманою в школах і коледжах, – стало основою нашого способу життя» [2, с. 393–394]. Отже, виходячи із цього, Е. Гідденс робить висновок, що сучасну освіту у школі, коледжі, вузі може з упевненістю відносити до засобів масової комунікації. У зв'язку з цим, широке використання ІКТ в освіті, запровадження сучасного комунікаційного та комп'ютерного обладнання та створення навчальних програм для дистанційної освіти сприяє розвитку електронної освіти так званої «е-освіти». Тут необхідно відзначити, що освіта виступає базисом не тільки освіти, а і фундаментом для всіх інших сфер життя людини. Наступною важливою сферою слід відзначити медицину, оскільки сучасний рівень її технічного забезпечення дає змогу розвивати телемедицину, що дає змогу залучати до лікування хворого (дистанційно) любі медичні заклади та різних фахівців. Крім того, наявність можливості доступу до значної кількості баз даних (хвороб, діагностики, методів лікування, ліків) значно підвищує ефективність лікування, що в кінцевому результаті зменшує показники смертності серед населення.

Але для повного та широкого впровадження повноцінної «е-освіти», «телемедицини» необхідно діяти за двома напрямками, а саме: розвивати технічну, технологічну складову та створювати умови для готовності населення сприймати «е-освіту», «телемедицину» не на рівні якоїсь «диковини», а важливого елементу соціальної еволюції та розвитку суспільства. Ось тут і можна виокремити вплив суспільної складової на інформатизацію сучасного суспільства.

Наступним новітнім явищем сучасності є соціальні сфери та перенесення засобів масової інформації в «кібернетичний» простір, тим самим утворивши певний симбіоз між соціальними мережами та ЗМІ. Таке явище стало масовим, коли про останні новини ми дізнаємося не через телебачення, радіо чи друковані видання, а через соціальні мережі. Завдяки такому ефекту і соціальні мережі можна з упевненістю відносити до масових комунікацій. Враховуючи всеосяжність цих мереж, свою увагу на них звернули владні і політичні структури для використання у своїх потребах. Ось тут ми підходимо до іншої складової частини інформатизації, такої як політична. А якщо ми говоримо політична, то маємо на увазі і владну та/або управлінську складову інформатизації, зібрані під «електронним урядуванням».

Аналогічно можна підходити і до такого поняття, як «електронне урядування». Це не означає, що замість традиційного уряду ми маємо певну обчислювальну машину, яка управляє всіма сферами суспільного життя та країною в цілому. З одного боку залучення нових технологій до управлінських процесів є трендом сучасності, а іншого – ми споглядаємо перенесення у кібернетичний простір значної кількості послуг, які надає держава громадянам. Крім того, використання сучасних комунікацій, комунікативних процесів та масових комунікацій відзначається підвищенням рівня впливу на суспільство, появою нових можливостей для створення нової «кібернетичної реальності», відмінної від тої, що є в реальності, а також нових можливостей щодо маніпуляцій суспільною думкою. Е. Гідденс зазначає, що «найважливішим типом впливів на зміни сучасного соціального життя є новітні віяння в політиці» коли «у сучасній політичній системі склалося зовсім інше становище, коли дії політичних лідерів та урядовців постійно позначаються на житті найширших мас», а «рішення політиків, як у внутрішніх, так і в зовнішніх справах, стимулюють і спрямовують зміни в соціальному житті

набагато сильніше, ніж раніше» і при цьому «уряди активно впливають на темпи економічного зростання, стимулюючи (а іноді і сповільнюючи) його» маючи високу частку втручання у виробництво, будучи «найбільшим роботодавцем» [2, с. 602]. Крім того, ведучи політичну боротьбу, політичні сили досить широко використовують масові комунікації, ІКТ та комп'ютерні технології. Також влада застосовує нові технології для формування потрібної для неї суспільної думки та побудови відповідної парадигми для подальшого розвитку суспільства, тим самим впливаючи навіть на моральну сферу суспільства. Ось тут можна побачити рівень політичної складової інформатизації сучасного суспільства.

Як відзначає Г. Почепцов, «сьогоднішній світ в сильному ступені сформований масовими комунікаціями», а тому «політична або економічна подія тільки тоді стає значущою, коли про неї розказано в засобах масових комунікацій» отже «чим більш значуща ця фігура або структура в реальному світі, тим більше місця вона повинна займати в потоках інформації» [4, с. 297]. Н. Луман відзначає, що «можливо, найбільш важливе нововведення теорії засобів комунікації порівняно із старими теоріями влади полягає тому, що вона розуміє феномен влади на основі відмінності між кодом і процесом комунікації і тому не схильна приписувати владу як деяку якість або здатність нікому з партнерів владних стосунків» і тому «влада «є» керованим кодом комунікації» [3, с. 8].

Беручи до уваги зазначене, можна відзначити, що сучасні ІКТ, комп'ютерні технології та сучасний рівень інформаційних процесів і масових комунікацій створюють передумови до появи так званого «інформаційного та/або цифрового» рабства (залежності), основною відзнакою якого є повний (тотальний) контроль над усім суспільством і кожним окремим індивідом. Ось на що в свою чергу звертає увагу Г. Почепцов в частині широкого використання масових комунікацій, а саме: «людина по-різному поводить себе, коли вона знаходиться одна і коли вона в масі», тобто «людина в масі стає більше схильною до дії, оскільки спостерігається нівеляція її почуттів» [4, с. 295], а отже, людина стає більше схильною до впливу на неї (її свідомість), знаходячись у місцях масового скупчення людей (мітинги, масові заходи тощо). Звідси і йде поняття – влада натовпу. Ось для чого потрібна площадка для масового охоплення якомога більшої кількості індивідів. Так, Г. Почепцов продовжує далі свої розміркування відзначає, що «мас-медіа не діють на окрему людину прямо, а йдуть крізь первинні групи сусідів, сім'ї, друзів, обговорення з якими остаточно змінює думку людини», що в свою чергу призводить до того, що «мас-медіа у міру свого розвитку витісняють дискусійні кухлі і бесіди, залишаючи людину наодинці з газетою або телебаченням» [4, с. 295]. На жаль, можна констатувати, що все частіше політики і влада широко використовують цей феномен у власних цілях, насаджуючи власні інтереси усьому суспільству. Сучасні фахівці, що досліджують інформаційний простір та інформаційні технології, звертають увагу на створення завдяки сучасним інформаційним та комп'ютерним технологіям глобального контролю над суспільством. Суть такого контролю полягає у використанні «непрямого» анкетування та опитування громадян (під час реєстрації на певні ресурси та різні розважальні програмні продукти, а також вивчаючи певні уподобання (фільми, програми, світогляд тощо), що дає можливість отримати повний моральний, соціальний та політичний портрет кожної конкретної особи, а це дає змогу впливати на обрану цільову аудиторію (реклама товарів, послуг та робіт), політичні уподобання. Так, В. Іноземцев у передмові до книги З. Баумана «Індивідуалізоване суспільство» відмічає, що «глобалізація підкреслює різке зниження, якщо не повну втрату, контролю індивідів над процесами і подіями, що впливають на їх долі» [1, с. 8]. У зв'язку з цим виникає ситуація, коли фізична (особиста) свобода індивідів перекривається створеною «несвободою» у вигляді тотального контролю, яку здійснюють інституції, що певним чином знаходять схвалення своїх дій з боку

влади, а за нею і політики. Коли під виглядом турботи про націю, суспільство, індивідів здійснюється певний утиск прав та свобод через тотальний контроль. Отже, «весь спектр підпроблем у контексті загальної проблеми свободи потребує переосмислення у зв'язку інноваційним вибухом у сучасній науці, породженням синергетичною парадигмою найсучаснішого наукового мислення, і стрімкими трансформаціями суспільства, що глобалізується» [6, с. 358]. Тобто, ми бачимо посилення впливу корпорацій, політичних партій, громадських об'єднань на суспільство та індивідів. У зв'язку з цим виникає «проблема подолання залежності від панування (у різних формах обмежень і тиску) певного класу чи групи над іншими людьми» [6, с. 266]. Завдяки чому можна споглядати певний дуалізм сучасного розвитку та впровадження інформатизації. Так, з одного боку сучасні ІКТ, комп'ютерні технології позитивним чином впливають на розвиток суспільства, привносячи позитив у повсякденне життя. Тому що новітні технології змінюють життя і дають такі можливості, які були недосяжними ще роки десять назад, даючи поштовх для подальшого розвитку суспільства в цілому та окремих соціальних груп і індивідів. А з іншого боку новітні технології можуть використовуватись для впливу на суспільство з боку влади та політики. Завдяки цьому можна відзначити поєднання суспільної і політичної складових розвитку інформатизації сучасного суспільства. Тому, необхідно так будувати суспільно-владні відносини щоб отримувати сталий розвиток суспільства в цілому, зважаючи на нові виклики, які постають на сучасному етапі побудови «інформаційного суспільства» роблячи при цьому наголос на різних видах комунікації таких як вербальна та візуальна комунікації, які в сучасних умовах розвитку суспільно-політичних відносин в рамках політичного впливу політики і влади на суспільство в цілому та окремих його індивідів. Ось, що відмічає Г. Почепцов: «візуальна комунікація породжує тексти, які краще сприймаються і краще запам'ятовуються, тому паблік рилейшнз і звертає на них особливу увагу» [4, с. 307], а «вербальна комунікація носить головний характер у будь-якій галузі людської діяльності», коли «професійне володіння мовою стає важливою складовою успіху у безлічі професій» [4, с. 320], відмічаючи при цьому, що «є також закон селективного сприйняття: ми беремо з потоку новин тільки те, що відповідає нашій картині світу, відкидаючи те, що намагається її порушити» і «тим самим ми як би підтримуємо певний рівень психологічної комфортності» [4, с. 298]. Тобто, можна відзначати, що широке використання як вербальних, так і візуальних комунікацій на базі сучасних ІКТ, комп'ютерних технологій та масових комунікацій в рамках інформатизації сучасного суспільства, в першу чергу, залежить від суспільно-політичної складової. А тому, як зазначає Н. Луман, «теорія засобів комунікації в якості підстави теорії влади має ту перевагу, що відкриває можливість порівняння влади з комунікаційними засобами інших видів» і тому «така постановка питання слугує не тільки проясненню феномена влади, але одночасно і більш широкому компаративістському інтересу і обміну теоретичними підходами, існуючими в різних галузях комунікаційних засобів» [3, с. 1].

Завдяки комунікації та комунікативним процесам обумовлена важливість соціально-політичної складової інформатизації сучасного суспільства. Оскільки завдяки інформатизації соціальна та політична сфери суспільства отримали однакові як важелі впливу на окремі суспільні групи та індивідів так залежність від нових явищ, створених завдяки ІКТ, комп'ютерним технологіям, а саме: «кібернетичний» простір (реальність), в який увійшли також і суспільна і політична сфери життя, а також і самі суспільно-політичні відносини отримали певний «кібернетичний» характер.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи зазначене вище можна з упевненістю констатувати, що на сучасному етапі розвитку суспільства соціально-політична складова займає значне місце у питанні

продовження здійснення інформатизації сучасного суспільства. В першу чергу, це пов'язано з тими комунікативними процесами, за якими розвивається суспільство та здійснюється влада. Окрім того поява певних тенденцій в частині розвитку суспільства (індивідуалізоване суспільство, глобалізаційне суспільство, суспільство споживання, відкрите суспільство) ставить свій відбиток як на темпах здійснення інформатизації, так і вимагає відповідного коригування під впливом соціально-політичних відносин в умовах нової реальності. Також важливим аспектом інформатизації необхідно відмітити вплив свободи та волі як на рівні окремого індивіда, так і на рівні суспільних груп на соціально-політичні відносини та питань влади і владних відносин. Отже, все це потребує врахування під час подальших заходів з побудови «інформаційного суспільства» та «електронного урядування», де інформатизація є головною рушійною силою всіх цих процесів, беручи до уваги рівень «кібернетичної» складової суспільно-політичних процесів і відносин. А враховуючи те, що процеси інформатизації здійснюються постійно і коригуються рівнем розвитку та готовністю суспільства, тому подальший розвиток суспільно-політичної складової інформатизації потребуватиме подальших досліджень, зумовлених розвитком суспільства.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Бауман З. Индивидуализированное общество. – М.: Логос, 2005. –390 с.
2. Гидденс Э. Социология // Едиториал УРСС, 1999. – 704 с.
3. Луман Н. Власть. Глава I. Власть как средство коммуникации – URL: <http://gtmarket.ru/laboratory/basis/3618/3619>. (Дата обращения 27.12.2016)
4. Почепцов Г. Теория коммуникации – URL: www.myword.ru (Дата обращения 27.12.2016)
5. Про Концепцію Національної програми інформатизації : закон України від 04.02.1998 № 75/98-ВР // Відомості Верховної Ради України від 17.07.1998 – 1998 р., № 27, стаття 182.
6. Свобода: сучасні виміри та альтернативи / В. В. Лях, В. С. Пазенок, К. Ю. Райда, Р. В. Лях, О. М. Соболев, Л. А. Ситниченко, С. О. Кошарний, Я. В. Любимий, В. К. Федорченко – К.: Український Центр духовної культури, 2004. – 486 с.
7. Ситниченко Л. Першоджерела комунікативної філософії. Навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів – Київ «Либідь», 1996 – 104 с.

REFERENCES:

1. Bauman Z. Individualizirovannoe obshchestvo [Individualized society]. – М.: Logos, 2005. –390 s.
2. Giddens E. Sotsiologiya [Sociology] // Editorial URSS, 1999. – 704 s.
3. Luman N. Vlast'. Glava I. Vlast' kak sredstvo kommunikatsii [Power. Chapter I. Power as a medium of communication] – URL: <http://gtmarket.ru/laboratory/basis/3618/3619>. (Data obrashcheniya 27.12.2016)
4. Pocheptsov G. Teoriya kommunikatsii [Theory of communication] – URL: <http://www.myword.ru> (Data obrashcheniya 27.12.2016)
5. Pro Kontseptsiiu Natsionalnoi prohramy informatyzatsii : zakon Ukrainy vid 04.02.1998 № 75/98-VR [On the concept of National Informatization program : law of Ukraine of 04.02.1998 № 75/98-VR] // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 17.07.1998 – 1998 r., № 27, stattia 182.
6. Svoboda: suchasni vymiry ta alternatyvy [Freedom: modern measure and the alternatives] / V. V. Liakh, V. S. Pazenok, K. Yu. Raida, R. V. Liakh, O. M. Sobol, L. A. Sytnychenko, S. O. Kosharnyi, Ya. V. Liubiviy, V. K. Fedorchenko – K.: Ukrainyskiy Tsentr dukhovnoi kultury, 2004. – 486 s.
7. Sytnychenko L. Pershodzherela komunikativnoi filosofii. Navchalnyi posibnyk dlia studentiv humanitarnykh spetsialnostei vyshchykh navchalnykh zakladiv [Primary Sources of communicative philosophy. Textbook for students of humanitarian specialties of higher educational institutions] – Kyiv «Lybid», 1996 – 104 s.

Квашин В. В., аспирант, Киевский университет туризма, экономики и права (Киев, Украина), E-mail: kvas_v_v@i.ua

Социально-политическая составляющая информатизации современного общества.

Аннотация. Предметом исследования статьи было изучение социально-политической составляющей информатизации современного общества. Так, информатизация современного общества рассматривалась через призму социально-политической составляющей на уровне коммуникативных процессов, происходящих на уровне общества и власти во время общественно-политических отношений в условиях появления таких понятий как: индивидуализированное общество, глобализационное общество, общество потребления, открытое общество и тому подобное. В рамках исследования было подтверждено влияние информатизации на вопрос коммуникации, коммуникативных процессов и развития общества, на социально-политическую составляющую информатизации и доступность широких слоев населения к этим процессам. Кроме того, в рамках исследования было установлено влияние информатизации (через массовые коммуникации, как новые (социальные сети, учебные электронные ресурсы, электронные СМИ), так и старые (печатные СМИ, телевидение, радио)) на социально-политическую составляющую в рамках общественно-политических отношений и властных отношений, учитывая при этом уровень собственной свободы индивида и «несвободы» на общественном уровне в условиях современного развития общества.

Ключевые слова: коммуникации, коммуникативные процессы, информация, информационно-коммуникационные технологии, информатизация, информационное общество, информационные процессы, общественно-политические отношения.

Kvashyn V., postgraduate student, Kyiv University of tourism, economics and law (Kiev, Ukraine), E-mail: kvas_v_v@i.ua

Socio-political constituent of modern society informatization.

Abstract. Due to the modern development of the society that is inseparably associated with the fast development of information technology, communications, telecommunication services and accessible computer hardware (PC, laptops, communicators, smartphones etc.) the wide layers of population acquired access to a massive data and possibility to operate this information (receive, transfer, store). But at the same time informatization is going on at different pace both on the particular countries' level and on the level of social strata. Therefore providing such a speed of informatization so that society would be able to enter effectively the modern information space with its further information development becomes rather vital. One of the problems is creating conditions to involve both the whole population (all strata) and the whole country's territory if the national borders are meant. The other problem is connected to the readiness of the society itself for the global transition to a new level of development – information society.

Keywords: communications, communicative processes, information, information and communication technology, informatization, information society, information processes, socio-political relations.

УДК 316.722.5

Колесніченко С. С.,

аспірант,

Київський університет туризму, економіки і права

(Київ, Україна), E-mail: koles_s_s@i.ua

**ПОНЯТТЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЛАДИ
(КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПОНЯТТЯ «КОМУНІКАТИВНА ВЛАДА»)**

Анотація. Предметом дослідження статті було вивчення теоретичних підходів до розуміння питання комунікативної влади у контексті впливу розвитку суспільства на владу та владні відносини. Оскільки завдяки науковому прогресу людство отримало новий етап розвитку комунікацій, який впливає на комунікативні процеси, масові комунікації та усі сфери суспільного життя і владні відносини. Отже сама влада виступає як комунікація. Завдяки цьому владу можна представити як складний соціально комунікативний елемент впливу на суспільство в цілому, певні соціальні групи та окремих індивідів. Тому не зважаючи на різне бачення теоретичних підходів до концепцій комунікативної влади,